

ПОБУДА И УГОВОР О ПОКЛОНУ

Побуда као последица тзв. "гриже савести" представља дозвољени мотив за закључење уговора о поклону.

Из образложења:

"Према утврђеном чињеничном стању, између тужиоца као поклонодавца и тужене као поклонопримца закључен је уговор о поклону по коме је поклонодавац поклониво поклонопримцу земљиште ближе описано у изреци (уговор под I). Уговор садржи клаузулу интабуланди; странке се одричу права на раскид по било ком основу и опредељују вредност имовине у износу од 30.000,00 динара.

Првостепени суд сматра да је уговор апсолутно ништав по члану 63. ЗОО (да није настао) јер између уговорних страна постоји неспоразум у погледу правне природе уговора (тужилац уопште није испољио вољу да поклон учини туженој, већ је намера да "обдари кћери сада покојног АА"; да је заједничка намера уговорних страна била да поклонопримци буду ћерке тужене, те да је уговор закључен са битном заблудом у односу на лица, због чега је тужбени захтев усвојен.

Супротно, другостепени суд сматра да уговор није апсолутно ништав (неважећи) и да производи правно дејство, због чега је првостепену пресуду преиначио и тужбени захтев одбио.

Врховни касациони суд прихвата становиште другостепеног суда.

Уговор о поклону је пуноважан у погледу форме (члан 4. Закон о промету непокретности који је важио у време закључења); предмет уговора (непокретности) је дозвољен и одређен (није супротан члану 46. ЗОО); садржи каузу (основ – правни односно економски разлог) и није супротан члану 53. ЗОО (побуда улази у уговорно поље – основ). У самој тужби, поступку, а и у ревизији тужилац је детаљно објаснио мотив – побуду за закључење уговора. То је "грижа савести" (унутрашња морална санкција) због прибављања својине на спорним непокретностима од правног претходника тужене (супруга), који је био зајмопримац из више закључених уговора о зајму (прибављање својине је било засновано на фидуцијарном правном послу, који наше право не признаје). Та побуда није противправна нити супротна моралу да би уговор био ништав. Уговор о поклону јесте закључен са туженом ББ али суштински се ради о уговору у корист трећих лица (ћерки од којих су две у време закључења уговора биле малолетне) и усмена каузула да непокретности њима – ћеркама припадну, као и да их тужена не отуђи је испуњена.

Уговор није ништав (да је непостојећи) због "неспоразума" из члана 63. ЗОО јер између уговорних страна не постоји неспоразум у правној природи уговора (ради се о бестеретном располагању) као ни о основу и предмету обавезе (изложено напред).

Рушљивост уговора због битне заблуде (члан 61. ЗОО) не може се са успехом истицати у овој парници јер је протекао преклузивни рок за подношење тужбе из члана 117. ЗОО (једна година од сазнања односно три године од дана закључења уговора).

Имајући у виду изложено неосновани су ревизијски наводи да су се стекли услови за утврђење ништавости уговора из члана 104. ЗОО".

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Рев 1501/2017 од 17.10.2018. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 12.2.2019. године)